

§ 183

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle sosiaali- ja terveysministeriön kyselystä koskien kuntien roolia sote-palvelujen tuottajina maakuntien järjestämismvastuulle kuuluvassa palvelujärjestelmässä

HEL 2019-008011 T 00 01 06

Lausunto

Sosiaali ja terveyslautakunta antoi sosiaali- ja terveysministeriön kyselystä koskien kuntien roolia sote-palvelujen tuottajina maakuntien järjestämismvastuulle kuuluvassa palvelujärjestelmässä seuraavavan lausunnon:

”Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että kysely liittyy hallitusohjelmassa 2019–2022 mainittuun selvitykseen kuntien roolista sote-palvelujen tuottajina maakuntien järjestämismvastuulle kuuluvassa palvelujärjestelmässä. Kyselyyn on haasteellista ottaa kantaa, koska kysymyksissä viitataan lakeihin, palveluihin, kriteereihin ja korvauksiin, joita ei ole vielä laadittu ja määritelty.

Vastaamisen tekee lisäksi ongelmalliseksi se, että hallitusohjelmaan sisältyvää selvitystä Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erillisratkaisusta ei ole vielä tehty.

Näistä syistä esitettyjen vaihtoehtojen vaikutuksista ja merkityksestä kansallisesti tai Helsingin näkökulmasta voidaan esittää vasta alustavia näkemyksiä.

Kysymys 1. (Vaihtoehto A.)

Tulisiko kunnilla olla oikeus tuottaa laissa tarkemmin määriteltyjä sosiaali- ja terveyspalveluja osana maakunnan palvelutuotantoa, jolloin kunnille maksettavista korvauksista säädettäisiin lailla? Tässä tapauksessa maakunnalla ei olisi oikeutta estää kuntaa tuottamasta palveluja. (Kyllä / Ei)

Vastaus: Ei

Perustelut:

Järjestämismvastuu ja sen kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin menettäisi merkityksensä, jos kunnat voisivat maakunnan tahtotilasta riippumatta edelleen päättää itse palvelujen tuottamisesta.

Sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämistä, rahoittamista ja tuottamistalpoja tulee tarkastella kokonaisuutena. Helsingin kaupunki odottaa, että hallitusohjelmaan sisältyvä selvitys Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erillistalvaisusta tehdään ensin ja aidosti yhdessä kuntien kanssa ja kuntien näkemyksiä kuullen. Vasta selvityksen ja sen pohjalta tehtyjen linjausten jälkeen ja kaupungin roolin selkiytyttyä on mahdollista ottaa tarkemmin kantaa kuntien rooliin sosiaali- ja terveystalvelujen tuottamisessa.

Kysymys 1.a.

Mikäli kunnilla olisi lain perusteella oikeus tuottaa talveluja, kuinka todennäköisesti kuntanne käyttäisi tätä oikeutta? (Erittäin todennäköisesti 5 - 1 Hyvin epätodennäköisesti)

Vastaus: 1

Kysymys 2. (Vaihtoehto B.)

Tulisiko kunnalla olla mahdollisuus tuottaa sosiaali- ja terveystalveluja osana maakunnan järjestämistalvastuulle kuuluvia talveluja? Tässä tapauksessa maakunta tekee päätöksen ja solmii sopimuksen kunnan kanssa. (Kyllä / Ei)

Vastaus: Kyllä

Perustelut:

Kuntien mahdollisuus tuottaa talveluja tulisi sallia nimenomaan maakunnan tai muun järjestäjätalon ohjauksessa ja rahoittamana. Edellytyksenä on, että sekä järjestäjä että kunta näin haluavat ja siitä yhdessä sopivat. Kuntien pitäisi voida tuottaa talveluja itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa esimerkiksi kuntayhtymä- tai vastuukuntamallilla.

Kuten edellisen vastauksen perusteluissa todettiin, sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämistä, rahoittamista ja tuottamistalpoja tulee tarkastella kokonaisuutena. Helsingin kaupunki odottaa, että hallitusohjelmaan sisältyvä selvitys Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erillistalvaisusta tehdään ensin ja aidosti yhdessä kuntien kanssa ja kuntien näkemyksiä kuullen. Vasta selvityksen ja sen pohjalta tehtyjen linjausten jälkeen ja kaupungin roolin selkiytyttyä on mahdollista ottaa tarkemmin kantaa kuntien rooliin sosiaali- ja terveystalvelujen tuottamisessa.

Kysymys 2.a.

Mikäli kunnilla olisi mahdollisuus tuottaa palveluja, kuinka todennäköisesti kuntanne käyttäisi tätä oikeutta? (Erittäin todennäköisesti 5 - 1 Hyvin epätodennäköisesti)

Vastaus: 2

Kysymys 3. (Vaihtoehto C.)

Tulisiko kunnalla olla laissa säädetty velvollisuus tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja osana maakunnan järjestämistä kuuluvia palveluja, jolloin kunnille maksettavista korvauksista säädetäisiin lailla? Tässä tapauksessa maakunnalla ei olisi oikeutta estää kuntaa tuottamasta palveluja, eikä kunnilla olisi oikeutta olla tuottamatta palveluja. (Kyllä / Ei)

Vastaus: Ei

Perustelut:

Kunnille ei tule jäädä velvoitetta palvelujen tuottamiseen, jos järjestämistä otetaan niiltä pois. Kuntien edellytykset ja intressit palvelujen tuottamiseen vaihtelevat ja sen vuoksi paikalliseen sopimiseen tulee olla mahdollisuus, kuten kysymyksessä 2. todetaan.

Edellisten vastausten perusteluihin viitaten painotetaan, että sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä, rahoittamista ja tuottamistapoja tulee tarkastella kokonaisuutena. Helsingin kaupunki odottaa, että hallitusohjelmaan sisältyvä selvitys Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erillisratkaisusta tehdään ensin ja aidosti yhdessä kuntien kanssa ja kuntien näkemyksiä kuullen. Vasta selvityksen ja sen pohjalta tehtyjen linjausten jälkeen ja kaupungin roolin selkiytyttyä on mahdollista ottaa tarkemmin kantaa kuntien rooliin sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisessa.

Kysymys 4. (Vaihtoehto D.)

Tulisiko kunnilla olla maakunnan palvelutuotantoon nähden oikeus (yleisen toimivallan perusteella) tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan, ilman maakunnan maksamaa korvausta ja erillään maakunnan järjestämistä ja palvelutuotannosta? Tässä tapauksessa palvelut olisivat kunnan omille kuntalaisilleen tarjoamia laissa säädetyn julkisen järjestämistä vastuun ulkopuolisia/ylimääräisiä palveluja. (Kyllä / Ei)

Vastaus: Ei

Perustelut:

20.08.2019

Järjestämisvastuu ja sen kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin menettäisi merkityksensä, jos kunnat voisivat maakunnan tahtotilasta riippumatta edelleen päättää itsenäisesti palvelujen tuottamisesta maakunnan järjestämien palvelujen lisäksi.

Julkisen järjestämisvastuun ulkopuolisten/ylimääräisten sote-palvelujen tuottaminen kunnan omalla rahoituksella ei lisäisi kansalaisten yhdenvertaisuutta, vaan pikemminkin lisäisi eroja kuntien välillä. Vaihtoehto ei ole kannatettava myöskään kansantalouden tai kokonaisveroasteen kannalta.

Kunnat voivat luonnollisesti yleisen toimivaltansa perusteella tuottaa jatkossakin muita kuin sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöjen mukaisia palveluja esimerkiksi asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Edellisten vastausten perusteluihin viitaten painotetaan edelleen, että sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä, rahoittamista ja tuottamistapoja tulee tarkastella kokonaisuutena. Helsingin kaupunki odottaa, että hallitusohjelmaan sisältyvä selvitys Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erillisratkaisusta tehdään ensin ja aidosti yhdessä kuntien kanssa ja kuntien näkemyksiä kuullen. Vasta selvityksen ja sen pohjalta tehtyjen linjausten jälkeen ja kaupungin roolin selkiytyttyä on mahdollista ottaa tarkemmin kantaa kuntien rooliin sosiaali- ja terveystalouden tuottamisessa.

Kysymys 4.a.

Mikäli kunnilla olisi oikeus tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan, kuinka todennäköisesti kuntanne käyttäisi tätä oikeutta? (Erittäin todennäköisesti 5 - 1 Hyvin epätodennäköisesti)

Vastaus: 1

Kysymys 5.

Mikä on kuntanne ensisijainen näkemys kuntien roolista toimia sote-palvelujen tuottajana? Laittakaa järjestykseen ne vaihtoehdot, joihin edellä kysymysten 1 - 4 osalta vastasitte "Kyllä". Mikäli vastasitte kaikkiin edellä esitettyihin vaihtoehtoihin "Ei", niin teidän ei tarvitse vastata kysymykseen.

A. Kunnalla olisi oikeus tuottaa laissa määriteltujen kriteerien perusteella tai tietyissä laissa määritellyissä tehtävissä palveluja ilman, että maakunnalla olisi harkintavaltaa kunnan roolista palvelun-tuottajana. Maakunta rahoittaisi palveluja laissa säädettyjen kriteerien perusteella. (Kysymys 1.)

B. Kunnalla olisi mahdollisuus tuottaa palveluja maakunnan harkinnan ja maakunnan kanssa tehtävän sopimuksen perusteella. Korvaus määräytyisi sopimuksen perusteella. (Kysymys 2.)

C. Kunnalla olisi laissa säädetty velvollisuus tuottaa määritellyjä palveluja ja korvauksen perusteesta säädetäisiin lailla. (Kysymys 3.)

D. Kunnalla olisi oikeus (yleisen toimivallan perusteella) tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan ilman, että maakunta määritteli sen palvelutuotantoa tai maksaisi sille korvausta. (Kysymys 4.)

Vastaus: B

Kysymys 6.

Mikäli vastasitte johonkin edellä olevista kysymyksistä 1 - 4 ”Kyllä”, mitä palveluita katsotte tarkoituksenmukaiseksi kuntien tuottaa ja miksi?

Sosiaalihuolto – mitä palveluja ja tehtäviä (Kyllä / Ei) ja avovastaus perusteluihin

1. Sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta (Sosiaalihuoltolaki, SHL 6 §)

2. Rakenteellinen sosiaalityö (SHL 7 §)

3. Erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen (SHL 8 §)

4. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen (SHL 9 §)

5. Palvelujen kehittäminen kasvatuksen tukemiseksi (SHL 10 §)

6. Sosiaalityötä (SHL 15 §)

7. Sosiaaliohjausta (SHL 16 §)

8. Sosiaalista kuntoutusta (SHL 17 §)

9. Perhetyötä (SHL 18 §)

10. Kotipalvelua (SHL 19 §)

11. Kotihoitoa (SHL 20 §)

12. Asumispalveluja (SHL 21 §)

13. Liikkumista tukevia palveluja (SHL 23 §)

14. Päihdetyötä (SHL 24 §)

15. Mielenterveystyötä (SHL 25 §)

16. Kasvatus- ja perheneuvontaa (SHL 26 §)
17. Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvontaa (SHL 27 §)
18. Vammaispalveluja (Kehitysvammalain ja vammaispalvelulain perusteella annettavat palvelut)

Jatkokysymys: mitä tarkemmin?

19. Kuntouttavaa työtoimintaa (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta)
20. Oppilas- ja opiskeluhuollon kuraattoritoimintaa (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki)
21. Kaikkea edellä olevaa
22. Jotain muuta, mitä?

Terveydenhuolto – tehtävä (Kyllä / Ei) ja avovastaus perusteluihin

1. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnassa (Terveydenhuoltolaki, TervHL 12 §)
2. Terveysneuvonta ja terveystarkastukset (TervHL 13 §)
3. Seulonnat (TervHL 14 §)
4. Neuvolapalvelut (TervHL 15 §)
5. Kouluterveydenhuolto (TervHL 16 §)
6. Opiskeluterveydenhuolto (TervHL 17 §)
7. Työterveyshuolto (TervHL 18 §)
8. Ympäristöterveydenhuolto (TervHL 21 §)
9. Avosairaanhoito: yleislääketieteen alaan kuuluva (TervHL 24 §)
  - 9.a. Yleislääketieteen alaan kuuluva, terveydenhuollon ammattihenkilön suorittama, sairauksien tutkimus, toteaminen ja hoito sekä näihin kuuluvat laboratorio- ja kuvantamispalvelut ja kuntoutustarpeen arviointi
10. Avosairaanhoito: muu kuin yleislääketieteen alaan kuuluva, (TervHL 24 §)
  - 10.a. Muu kuin yleislääketieteen alaan kuuluva, terveydenhuollon ammattihenkilön suorittama, sairauksien tutkimus, toteaminen ja hoito sekä näihin kuuluvat laboratorio- ja kuvantamispalvelut ja kuntoutustarpeen arviointi

11. Sairaanhoidon yleislääkärijohtoisella vuodeosastolla, (TervHL 24 §)
12. Kotisairaanhoidon (TervHL 25 §)
13. Suun terveydenhuolto (TervHL 26 §)
14. Mielenterveystyö (TervHL 27 §)
15. Päihdetyö (TervHL 28 §)
16. Lääkinnällinen kuntoutus (TervHL 29 §)
17. Ensihoito, (TervHL 39 §)
18. Kaikkea edellä olevaa
19. Jotain muuta, mitä?

Kysymys 7.

Vapaa sana aiheesta ja terveiset ministeriölle:

Kysymysten 1–4 perusteluissa painotetaan, että sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämistä, rahoittamista ja tuottamistapoja tulee tarkastella kokonaisuutena. Helsingin näkökulmasta sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen kuntapohjaisesti on jatkossakin ensisijainen vaihtoehto Helsingissä. Uutta hallinnollista tasoa, maakuntia, ei ole tarpeen perustaa. Helsingin kaupunki odottaa, että hallitusohjelmaan sisältyvä selvitys Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erillisratkaisusta tehdään ensin ja aidosti yhdessä kuntien kanssa ja kuntien näkemyksiä kuullen. Vasta selvityksen ja sen pohjalta tehtyjen linjausten jälkeen ja kaupungin roolin selkiytyttyä on mahdollista ottaa tarkemmin kantaa kuntien mahdolliseen rooliin sosiaali- ja terveystalvelujen tuottamisessa.

Jos järjestäminen ja rahoitusvastuu kuitenkin päädyttäisiin kokoamaan maakuntiin koko maassa, kuntien mahdollisuutta tuottaa talveluja ei tule kategorisesti kieltää. Tämä mahdollisuus tulee sallia, mutta nimenomaan järjestäjätalon ohjauksessa ja rahoittamana, sekä järjestäjän etää kunnan niin halutessa ja yhdessä sopien. Näin ollen ainoastaan vaihtoehto 2 voisi olla mahdollinen. Silloin ei myöskään pidä lainsäädännöllisesti määritellä erikseen tarkemmin talveluittain, mitä sote-talveluja mahdollisuus koskisi.

Lisäksi kysymyksessä 6 huomiota kiinnittää se, että esitetyistä talveluista puuttuivat muun muassa sosiaalitalvelujen ja terveystalvelujen tarpeen arviointi ja asiakas/talvelusuunnitelmien laatiminen sekä sosiaalitpäivystys ja terveydenhuollon päivistystalvelut. Onko olettamana se, että kunnat eivät missään tapauksessa voisi tuottaa näitä talvelu-

20.08.2019

Asia/4

ja? Lisäksi kiinnitetään huomiota siihen, että osa esitetyistä palveluista on viranomaistehtäviä. Oletetaanko siis, että maakunta voisi siirtää virkavastuuta kunnille?

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Lausunnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksia on vaikea esittää, koska kysely koskee tulevaa sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiouudistusta, jonka sisällöstä ei ole vielä päätetty. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että vaikuttavilla, oikea-aikaisilla, riittävillä ja taloudellisesti kestävästi järjestetyillä ja tuotetuilla sosiaali- ja terveystaloudilla voidaan vaikuttaa myönteisesti kaiken ikäisten ja kaikenlaisissa elämäntilanteissa elävien kansalaisten hyvinvointiin ja terveyteen.”

Käsittely

Hallintoylilääkäri Jukka Pellinen oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Juha Jolkkonen, sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja, puhelin: 310 42215
juha.jolkkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kysely
2 Saate

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hallintoylilääkäri Jukka Pellinen on kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Kyselyn tausta

Sosiaali- ja terveysministeriö lähetti kunnille 11.7.2019 kyselyn kuntien roolista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina. Kysely on tämän asian liitteenä 1. Vastaus pyydetään täyttämään sähköiseen pohjaan viimeistään 30.8.2019. Saatujen tietojen mukaan kuntien vastausaikaa on pidennetty 13.9.2019 saakka.

Kaupunginhallitus on pyytänyt kyselystä sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnon 15.8.2019 mennessä. Kaupunginkanslian kanssa on kuitenkin sovittu, että aikataulusyistä asia käsitellään sosiaali- ja terveyslautakunnan kokouksessa vasta 20.8.2019.

Kyselyn saate on tämän asian liitteenä 2 ja siinä kerrotaan, että kysely liittyy pääministeri Antti Rinteen hallituksen hallitusohjelmaan 2019–2022, jonka mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveystalouden (sekä pelastustoimen) järjestämisvastuu kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille, maakunnille. Hallitusohjelman linjausten mukaan maakunnat toimivat itse myös tuottajina ja tuottavat palvelut pääosin julkisina palveluina. Yksityinen sekä kolmas sektori toimivat täydentävinä palvelujen tuottajina. Kuntien rooli toimia palvelujen tuottajina ratkaistaan erillisen selvityksen pohjalta, joka laaditaan vuoden 2019 loppuun mennessä. Tämä kyselynä toteutettava esiselvitys on osa tätä selvitystä.

Saateen mukaan kysymykset pohjautuvat nykyisen kuntalain, ja edellisellä hallituskaudella kaatuneen uudistuksen maakuntalakiehdotuksen sääntelyyn siitä, että tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva taho vastaa asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;
- 3) tuottamistavasta;
- 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta;
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Lisäksi järjestämisvastuussa oleva taho päättää palvelujen järjestämistä koskevasta yhteistoiminnasta lain asettamissa rajoissa ja vastaa tehtävien rahoituksesta. Silloinkin, kun järjestämisvastuussa oleva taho hankkii palveluja muilta tuottajilta, sillä säilyy vastuu palveluista ja sen tulee ohjata ja valvoa palvelutuotantoa. Jatkossa järjestämisvastuussa sote-palveluista olisi siis hallitusohjelman kirjausten mukaisesti maakunta.

Kyselyssä kysytyjä tuottamisvaihtoehtoja ovat seuraavat:

- 1) Kunnalla olisi oikeus tuottaa laissa määriteltyjen kriteerien perusteella tai tietyissä laissa määritellyissä tehtävissä palveluja ilman, että maakunnalla olisi harkintavaltaa kunnan roolista palveluntuottajana. Maakunta rahoittaisi palveluja laissa säädettyjen kriteerien perusteella. (Kysymys 1 eli vaihtoehto A)
- 2) Kunnalla olisi mahdollisuus tuottaa palveluja maakunnan harkinnan ja maakunnan kanssa tehtävän sopimuksen perusteella. Korvaus määräytyisi sopimuksen perusteella. (Kysymys 2 eli vaihtoehto B)
- 3) Kunnalla olisi laissa säädetty velvollisuus tuottaa määritellyjä palveluja ja korvauksen perusteesta säädettäisiin lailla. (Kysymys 3 eli vaihtoehto C)
- 4) Kunnalla olisi oikeus (yleisen toimivallan perusteella) tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan ilman, että maakunta määritteli sen palvelutuotantoa tai maksaisi sille korvausta. (Kysymys 4 eli vaihtoehto D)

Saateen mukaan kysely on esiselvitys kuntien näkemyksistä yllä kuvattujen linjausten valossa kuntien roolista toimia sote-palvelujen tuottajana, joko itsenäisenä tai osana julkista / maakuntien järjestämisvastuulle kuuluvaa sote-palvelujärjestelmää. Selvitysprosessin aikana kuntia tullaan tämän esiselvityksen lisäksi kuulemaan syksyn aikana erikseen määriteltävällä tavalla.

Kyselyyn vastaamisen haasteet

Hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa ja palveluiden järjestämisessä alueelliset erityispiirteet otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan. Hallitus selvittää Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erilliskorvausten yhteistyössä alueen kaupunkien ja kuntien kanssa vuoden 2019 loppuun mennessä. Tämä selvitystyö on vasta alkamassa. Selvitystyön tulokset tulevat vaikuttamaan ratkaisevasti Helsingin sote-palvelujen tulevaisuuteen ja Helsingin rooliin niissä kuntana.

Vastaamista vaikeuttaa myös se, että kysymyksissä pyydetään ottamaan kantaa sellaisiin asioihin, joiden sisällöstä ei ole vielä säädetty.

Näitä ovat:

- laissa tarkemmin määritellyt sosiaali- ja terveystaloudelliset kriteerit
- maakunnan järjestämisvastuu ja palvelutuotanto

- kuntien laissa säädetyt velvollisuudet
- kunnille laissa säädetyt korvaukset ja niiden kriteerit
- maakunnan kunnan kanssa tekemä sopimus.

Tässä vaiheessa ei siis ole mahdollista tarkemmin arvioida kysytyjen vaihtoehtojen sisällöllisiä ja taloudellista vaikutuksia Helsingin kaupungille.

Helsingin aikaisemmat kannanotot

Helsingin kaupunki on antanut lukuisia lausuntoja edellisiin hallitusohjelmiin sisältyneistä sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistussuunnitelmista. Kaupunginvaltuusto (4.4.2018, § 68) on pitänyt 18 maakunnan lukumäärää liian suurena ja arvostellut maakuntajakoa, joka ei huomioi suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen merkitystä ja erityisyyttä.

Edellä mainitussa lausunnossa todettiin, että väestön ikääntymisen, palvelukysynnän kasvun ja julkisen talouden paineiden vuoksi valtakunnallisen sote-uudistuksen tarve on olemassa. Järjestämisen siirtäminen kuntaa suuremmille toimijoille on pääosin perusteltua metropolialueen ja suurten kaupunkiseutujen ulkopuolella. Lisäksi todettiin, että Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala on maan johtava sosiaali- ja terveydenhuollon toimija ja uudistaja, joka on kyennyt ja kykenee itse vastaamaan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta. Palveluja uudistetaan jatkuvasti ottaen huomioon pääkaupunkiseudun erityistarpeet ja -haasteet.

Helsinki suhtautuu kriittisesti uuteen hallitusohjelmaan sisältyvään maakuntamalliin. Siihen toivotaan joustoja ja paikallisia ratkaisumahdollisuuksia. Alueelliset erityispiirteet tulee ottaa huomioon ja näin mahdollistaa sekä kaupunkiseutuja että maaseutua palvelevat sote-palvelujen ja pelastustoimen toteutusmallit.

Uudenmaan kaupunginjohtajien ja kuntajohtajien sekä HUSin johtajan yhteinen kannanotto

Uudenmaan alueen kaikki 26 kunnanjohtajaa sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri HUSin toimitusjohtaja julkaisivat 26.4.2019 yhteisen kannanoton, jonka mukaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamista tulee jatkaa tulevilla hallituskaudella ja uudistus tulee tehdä vaiheittain, hallitusti ja kuntapohjaisesti.

Kannanotossa todettiin, että palvelujen järjestämisvastuuta tulee koota tavalla, joka ottaa huomioon asukkaiden tarpeet kokonaisvaltaisesti ja vahvistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteyttä kuntien järjestämisvastuulla oleviin muihin palveluihin kuten varhaiskasvatukseen, perusope-

tukseen, liikunta- ja nuorisopalveluihin sekä maahanmuuttopalveluihin. Tämä varmistaa uudistamisen asukas- ja asiakaslähtöisesti ja tarjoaa koko maassa sekä väkirikkaalla Uudellamaalla parhaat mahdollisuudet vastata monimuotoisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin. Nämä edellyttävät kunnan kaikki toimialarajat ylittävää tiivistä yhteistyötä sekä päätöksentekoa mahdollisimman lähellä asukkaita.

Kannanotto sisälsi mallin, jossa Uusimaa jaettaisiin viiteen alueeseen, jotka vastaisivat perustason sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä. Kaikki viisi aluetta olisivat sekä väestöpohjaltaan että taloudelliselta kantokyvyltään riittäviä turvaamaan edellytykset sosiaali- ja terveystalouden parantamiselle myös niissä Uudenmaan kunnissa, joilla ei yksin olisi tähän riittäviä edellytyksiä.

HUS toimii jo koko Uudenmaan alueella vastaten erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämisestä ja on tärkeässä roolissa uudistettaessa palveluja ja palveluketjuja.

Järjestämisvastuun kokoaminen kuntiin ja kuntayhtymiin loisi kannanotton mukaan mahdollisuuden saavuttaa sosiaali- ja terveystalouden uudistamisen valtakunnalliset tavoitteet. Näitä ovat palvelujen saatuuden, laadun ja yhdenvertaisuuden parantaminen sekä kustannusten kasvun hillintä. Se mahdollistaisi edelleen palvelujen, tiedon ja tietojärjestelmien sekä rahoituksen nykyistä vahvemman integraation.

On hyvin tärkeää, että Uudenmaan alueen erilliselvitys tehdään pian, jotta näiden 26 kunnan ja HUSin rooli tulevassa sote-uudistuksessa selviää mahdollisimman pian.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Juha Jolkkonen, sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja, puhelin: 310 42215
juha.jolkkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kysely
- 2 Saate

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano